

**Відокремлений структурний підрозділ «Вишнянський фаховий коледж
Львівського національного університету природокористування»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Наказом в.о.директора

ВСП «ВФК ЛНУП»

«29» листопада 2022 р. №83

ІНСТРУКЦІЯ № 37

**з охорони праці для надання домедичної допомоги потерпілому при нещасних
випадках**

1. Загальні положення

Нещасні випадки, як правило супроводжуються різними травмами. Негайно надана допомога може врятувати від тяжких наслідків. В приміщеннях повинні бути аптечки (сумки) з набором для надання першої допомоги.

№	Найменування медичних засобів	Назначення
1.	Індивідуальний перев'язувальний антисептичний пакет	Для накладання пов'язок
2.	Бинт	Також
3.	Вата	Також
4.	Ватно-марлевий бинт	Для бинтування при переломах
5.	Джгут	Для зупинки кровотеч
6.	Шина	Для іммобілізації кінцівок при переломах і вивихах
7.	Спецпосуд (ванночка, невеликий чайник)	Для промивання очей, прийому ліків
8.	Настойка йоду	Для змазування навколо ран
9.	Нашатирний спирт	При примочках, втраті свідомості накапати на ватку 2-3 краплі і піднести до носа потерпілому
10.	Розчин (2-4% -й борної кислоти)	Для промивання очей, виготовлення примочок на очі
11.	Валер'янові краплі	Для заспокоєння нервової системи і при неприємних відчуттях в області серця по 15 - 20 крапель
12.	Валідол	Приймати при болях в серці по 1 таблетці під язик до повного розсмоктування
13.	Анальгін	Для обезболювання

Першу допомогу потерпілому при нещасних випадках необхідно проводити в такій послідовності:

- звільнити потерпілого від подальшої дії пошкоджуючого фактору, від дії високих температур, води, електроструму, від важких речей або частин механізмів, які придавили потерпілого;
- винести на відкриту площадку, де є приток свіжого повітря, розстібнути гудзики, ремінь;
- при виявленні місця травми зупинити кровотечу, накласти пов'язку, шину, зробити штучне дихання;
- викликати машину екстреної медичної допомоги, а якщо немає такої можливості, транспортувати потерпілого в найближчий лікувальний заклад будь-яким транспортом,

дотримуючись всіх заходів обережності.

2. При ураженні електричним струмом

1. Звільнити потерпілого від дії електричного струму, покласти спиною на тверду поверхню, перевірити наявність дихання, пульсу на променевій або сонній артеріях, вияснити стан зіниць в потерпілого. Обов'язково викликати лікаря.
2. Якщо потерпілий знаходиться при свідомості, але до цього був непритомний, його потрібно покласти в зручне положення і до прибуття лікаря забезпечити повний спокій, постійно спостерігати за диханням і пульсом. Ні в якому випадку не дозволяти потерпілому рухатись, а тим більше продовжувати роботу, так як відсутність тяжких симптомів не виключає можливість дальшого погіршення стану потерпілого.
3. Якщо потерпілий втратив свідомість, а пульс і дихання збереглися, його потрібно зручно положити, звільнити від стискуючого одягу, забезпечити доступ свіжого повітря, дати нюхати нашатирний спирт, покропити його водою. Якщо потерпілий погано дихає або відсутні дихання і наявність імпульсу, йому необхідно робити штучне дихання і непрямий масаж серця. Штучне дихання проводиться безперервно до появи дихання, а в стані клінічної смерті потерпілого, доцільність проведення штучного дихання і зовнішнього масажу серця вирішує лікар. Констатувати смерть має право тільки лікар.

3. При пораненнях

1. При наданні долікарської допомоги при пораненнях той, хто надає допомогу повинен вимити руки з милом або змазати пальці настійкою йоду.
2. Промивати рану водою або навіть яким-небудь медичним засобом, засипати порошком, покривати мазями, видаляти з мазі землю, пісок, згустки крові, а також замотувати рану ізоляційною стрічкою категорично ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ.
3. Не дозволяється стирати з рани пісок, землю, так як видалити таким чином все не можна, але зате можна витерти грязь і легше викликати зараження рани. Очистити як слід може тільки лікар.
4. Не можна видаляти з рани згустки крові, так як це може викликати сильну кровотечу.
5. Для надання першої допомоги необхідно користуватися антисептичними засобами і перев'язочними матеріалами: йодом, зеленкою і стерильним перев'язочним матеріалом, поклавши його на рану і забинтувати.

4. При кровотечах

Травми можуть супроводжуватись пошкодженням кровоносних судин і кровотечами.

Найбільш небезпечними являється артеріальна кровотеча, коли кров яскраво червоного кольору, викидується струменем, який пульсує.

При пошкодженні невеликої артерії кісті, передпліччя, стопи, гомілки, кровотечу вдається зупинити максимально зігнувши руку в лікті, а ногу в колінному і тазобедреному суглобах і зафіксувати пов'язкою, для зупинки кровотечі із крупної артерії кінцівок, шиї, обличчя потрібно найперше пальцем притиснути судину до кістки вище рани, рану закрити перев'язочним матеріалом і придавити її або туго забинтувати; при сильній кровотечі зігнути кінцівки або накласти джгут. Тримати джгут можна не більше 1,5 — 2 години, інакше може наступити омертвіння кінцівки. Якщо джгута немає, можна перетягнути кінцівку поясом, рушником.

В усіх випадках великої кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5. При опіках

По глибині поразення опіки бувають I, II, III, IV ступеня, від легкого почервоніння до тяжкого некрозу (омертвіння) шкіри, а інколи і більш глибоких тканин.

Перша ступінь характеризується почервонінням і набряком шкіри, друга — водянисті міхури; третя — омертвіння шкіри, четверта — обвуглення шкіри пошкодження м'язів, сухожилля, кісток.

При обширних опіках, особливо глибоких, може наступити шок, тоді паралельно з наданням першої допомоги потрібно викликати «Швидку».

При опіках кислотами поразене місце промивається проточною водою на протязі 10-15 хв.

При опіках лугами перша допомога надається аналогічно, як при опіках кислотами, тільки як нейтралізуючу речовину використовують розчин 3 % оцтової або борної кислоти.

При опіках очей електричною дугою роблять холодні примочки з розчину борної кислоти і направляється в медичну установу.

При попаданні їдкого лугу або його парів в очі і ротову порожнину промивають уражене місце 2 % розчином борної кислоти.

З метою недопущення попадання інфекції і гноїння місць уражених опіком III - IV ступінь потрібно остерігатись забруднення обпечених ділянок шкіри.

6. При відмороженнях

Відмороження може бути при роботі не тільки на сильних морозах, але й при плюсовій температурі. Першою допомогою при відмороженнях є розтирання уражених областей м'якою рукавичкою або рукою. Снігом не рекомендується, так як наявні тверді частини, які можуть роздрпати шкіру і викликати нагноєння. Після цього, як відморожене місце почервоніє, його слід змастити жиром і зав'язати теплою пов'язкою.

Коли виникли набряки і міхури, розтирати шкіру не можна.

7. При переломах, вивихах, забоях і розтягіння зв'язок

При переломах, вивихах основним завданням першої допомоги є забезпечення спокійного і найбільш зручного положення для пошкодження кінцівки, за рахунок повної її мобілізації (нерухомості).

Прості заходи першої долікарської допомоги полегшують стан потерпілого, а в деяких випадках звільнюють від тяжкої інвалідності.

1. Перелом черепа. При падінні (ударах) головою, може наступити втрата свідомості, кровотеча з вух або рота. Прикласти до голови холодні предмети (холодні примочки, міхур з льодом).

2. Перелом позвоночника. При падінні з висоти або при обвалах, якщо є підозріння на травму позвоночника потрібно, не піднімаючи потерпілого, підсунути під нього дошку, або покласти його на живіт. Транспортувати в горизонтальному положенні на щиті.

3. При переломах кінцівок забезпечити повну нерухомість і викликати швидку медичну допомогу або направити потерпілого в медичну установу.

4. Виправляти вивих повинен тільки лікар. При розтягуванні зв'язок, перша допомога заключається в прикладанні холоду, тугому бинтуванні і створення покою пошкодженій кінцівці.

5. При забоях на пошкоджене місце прикласти холодний предмет (сніг, лід, холодну примочку).

8. При непритомності, тепловому та сонячному ударах і отруєнні

1. При непритомності (запамороченнях, нудота, недостатність повітря, потемніння в очах) потерпілого покласти, розстебнути одяг, забезпечити прилив свіжого повітря, дати йому випити холодної води, піднести до носа ватку, замочену нашатирним спиртом.

2. При тепловому або сонячному ударах вивести або винести його із жаркого приміщення або з - під сонця в тінь, покласти його так, щоби голова була вище тулуба, забезпечити прилив свіжого повітря, охолодити його. При сповільненому або зупинці дихання потрібно робити штучне дихання.

3. При отруєнні отруйними газами, ацетилом або парами бензину, заявляється головний біль, шум у вухах, запаморочення, нудота, блювота, втрата свідомості, різке послаблення дихання, розширення зіниць. При появі таких ознак, потрібно негайно вивести потерпілого на свіже повітря. При зупинці дихання, зробити штучне дихання. При можливості дати випити велику кількість молока.

9. При попаданні в тіло сторонніх тіл

При попаданні чужорідних тіл під шкіру, під ніготь видаляти можна лише в тому випадку, якщо є впевненість, що це буде зроблено легко і повністю. При найменшому затрудненні потрібно звернутися до лікаря. Після видалення необхідно змастити місце поранення йодною настоянкою і накласти пов'язку.

Сторонні тіла, які попали в око, краще всього видалити промиванням розчину борної кислоти або чистої води. Промивання можна робити з чайника, ватки або марлі, положити потерпілого на здорову сторону і направити потік води від зовнішнього кута ока до внутрішнього. Терти очі забороняється.

При попаданні чужорідних тіл в дихальне горло потерпілого у нього з ознаки задухи, або зберігалась свідомість, необхідно як найшвидше звернутися за допомогою до лікаря. Видалення чужорідного тіла при частковому закупорені дихального горла можливе при кашлі і спльовуванні.

При різкому посинінні лиця, неефективності кашлю і повному закупорені (при цьому кашель відсутній) потерпілому нанести 3-5 коротких ударів кистю в міжлопаточній області при нахиленій вперед голові або в положенні на животі.

10. При епілепсії

Перша допомога під час приступу заключається тільки в заходах попередження тяжких травматичних пошкоджень.

Потрібно перенести хворого в безпечне місце, і покласти на спину, звільнити від стискаючого одягу, покласти м'який предмет на голову і повернути його обличчям в бік. Між зуби можна вставити пробку, хустинку або палочку, шпатель, завернути в м'яку тканину. Притримувати хворого від судом нецільно. Ніяких ліків не давати. Повідомити службу **103** і викликати «Швидку».

Інженер з охорони праці

Наталія ШПАК

Погоджено:

Юрисконсульт коледжу

Наталія ГАЛУШКА